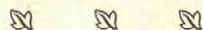

NIEUWE PLANTENSOORTEN EN VARIETEITEN GEVONDEN 63

- Physalis ixocarpa* Brot. Wageningen 1943 reeds jaren lang (Dr J. G. B. Beumée). De vroeger onder deze naam genoemden zijn alle *Ph. angulata* L.
- Mimulus guttatus* DC. langs de Waal bij Nijmegen sinds 1922 (K.-B.R.-Th.R.). Mogelijk zullen vroeger als *M. luteus* L. gedetermineerde exemplaren ten dele ook tot deze nieuwe soort blijken te behoren.
- Digitalis lanata* Ehrh. Lunteren 1944 (Rüting en Nijland, ook Jac. Gazenbeek), de Ginkel bij Ede 1945 (C. J. Hana), Grens Ede-Renkum aan de straatweg Ede-Arnhem 1945 (Ir G. Sissingh).
- Veronica arvensis* L. var. *albiflorus* Kloos. Chaam 1943 (Kl.).
- Veronica Tournefortii* Gmel. var. *Aschersoniana* Lehm. f. *calycida* J. Mart. Duiven. Nieuwe Pekela 1944 (Duiven).
- Glechoma hederacea* L. fl. *albis*. Midden Beemster 1946 (W. Porte).
- Lamium album* L. var. *caudatum* v. Ooststr., den Haag 1940 (Varossieu).
- Teucrium flavum* L. var. *leiophyllum* Celak. Rockanje 1945 (C. Sipkes).
- Verbena tenera* Spreng. Nijmegen 1936, 1938 (K.-B.R.-Th.R.) Erp 1941 (J.J.-Th.R.).
- Verbena bipinnatifida* Nutt. Erp 1941 (J.J.-Th.R.).
- Verbena stricta* Vent. Dordrecht 1944 (A. de Wilde en M. de Koning).
- Campanula rhomboïdalis* L. Bergeyk 1946 (Jacq. Meltzer).
- Inula racemosa* Hook. f. Aalsmeer 1943 (C. de Gooyer).
- Petasites japonicus* Maxim. Amsterdam 1928 (J.W.) 1947 (W. T. Roelofs), den Haag 1947 (A. I. V. Massizzo), Oost-Voorne (C. Sipkes).
- Centaurea*. Sectie *Jacea*. In Ned. Kr. Arch. 54 (1947) p. 68 geeft Ir J. L. van Soest een bespreking van 57 soorten uit deze groep, waarvan er 20 met meer of minder zekerheid in Nederland waargenomen zijn: *C. approximata*, *C. hollandica*, *C. pseudopraticensis*, *C. amara*, *C. Jacea*, *C. alluvialis*, *C. nemoralis*, *C. nigra*, *C. dubia*, *C. Vochinensis*, *C. microptilon*, *C. mosana*, *C. diluvialis*, *C. fratensis*, *C. serotina*, *C. decipiens*, *C. limburgensis*, *C. pannonica*, *C. Debeauxii* en *C. gradata*.
- Centaurea napifolia* L. N.O. polder 1943 (B.).
- Leontodon autumnalis* L. var. *vulgaris* Neilr. m. *abortivus* J. Mart. Duiven. Oude Pekela 1944 (Duiven).
- Hypochoeris radicata* L. s.sp. *ericetorum* v. Soest. Algemeen.
- id. id. s.sp. *ericetorum* var. *pallida* de Wever. Zeldzaam.
- id. id. s.sp. *erecta* v. Soest. Algemeen.
- id. id. s.sp. *erecta* var. *caulescens* v. Soest. Nunspeet 1941 (So.).
- Hieracium Tauschii* Zahn. Malden 1942 (J.J.).
- Hieracium laevigatum* s.sp. *tridentatum* var. *tubulosa* v. Soest. de Bilt 1944. (Mej. A. v. Lennep).
Dordrecht, Maart 1948. Dr Ir A. W. Kloos Jr.

COLEOPHORA CAESPITITIELLA

DE ZAKDRAGER VAN DE TREKRUS

Wanneer men in de zomermaanden over de heide gaat, kan het gebeuren, dat men op bepaalde vochtige plekken vele Trekrussen (*Funcus squarrosus* L.) vindt, die roomkleurige uitsteeksels aan vele zaaddozen dragen, die de vorm van een haverpit hebben. Doet een oppervlakkige waarneming aan een sclerotium denken, nadere beschouwing maakt ons duidelijk, dat een micro-rupsje de vervaardiger is. Het bouwsel blijkt een buisvormig spinsel van fijne, maar zeer stevige consistentie te zijn, zoals een mierencocon, en aan de driekleppige top meestal open. Aan de voet is het meer of minder bezet met bruine deeltjes, brokstukken van etens-

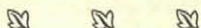
Vruchten van de *Trekrus* (*Juncus squarrosus* L.) met buisjeszakken van *Coleophora caespitiella* Zell. op het Bunnerveen (gem. Vries, Drente) 1 Aug. 1946.

resten. In een der vruchtkleppen is een ronde opening geknaagd en hierdoor steekt ons buisje onbeweeglijk naar buiten. Allerlei standen komen voor: loodrecht of schuin afstaand, naar beneden omgebogen. De bewoonster heeft een fraaie sienna-bruine kleur; de kop is sterk gechitiniseerd en zwartbruin van kleur, evenals de tergieten van de prothorax (geheel), mesothorax (in 6 delen) en laatste abdominaalsegment. De borstpoten zijn krachtig ontwikkeld, maar de buikpoten gereduceerd, hoewel niet zo ver als bij andere soorten van dit grote geslacht (160 soorten in Midden-Europa). De hakenkransen zijn duidelijk zichtbaar en wanneer men het rupsje op een dekglaasje laat kruipen en dit omkeert, ziet men gemakkelijk, dat ze functionneren. Over 't algemeen maakt het rupsje echter gebruik van de stevige naschuivers. Voor en achter draagt het rupsje talrijke zintuigharen. Aanraking van zo'n haar doet het diertje hevig schrikken. Dat ze dienen om zich in de buisvormige zak vast te houden, kan ik niet aannemen. Het rupsje bevindt zich met de kop naar onderen in haar woning en maakt van hieruit uitstapjes naar het inwendige der zaaddoos, alwaar het zich voedt met de zaaies. De verpopping vindt plaats in de zak. Het motvlindertje is van leemachtig gele kleur, op de voorvleugels bevindt zich een witte voorrand, zonder verdere witte

lijnen. Ook op andere soorten van *Juncus*, *Scirpus* en *Luzula* zijn deze buisjes, die men niet licht als zodanig herkent, te vinden.

Oude Pekela.

J. MART. DUIVEN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDELINGEN

Twee Zwaardvissen langs onze kust. In de afgelopen zomer kwamen twee Texelse vissers, Cor Vlaming en metgezel van TX 49, ons op het Zoölogisch Station vragen wat voor merkwaardige beesten ze gezien konden hebben: twee walvissen van zeker vier, misschien wel vijf meter lang, met een heel hoge rugvin en met grote, ovale, witte ogen; telkens kantelden ze en kwamen met kop, rug en soms ook met hun staart boven het water uit. Dit was op 4 Augustus 1947 „buiten de stenen”, dat is een kleine 40 km NNW. van Texel, waar ongeveer 30 meter water staat. De beschrijving, die de vissers van de dieren geven, laat geen twijfel: het waren twee Zwaardvissen, *Grampus orca* (L.), zoals ook Dr Van Deinse als zijn mening gaf. De witte „ogen”, die zij zagen, zijn echter niet de ogen geweest, maar zijn de vrij grote ovale vlekken, die de Zwaardvis ter weerszij boven achter zijn ogen heeft.

Aan onze kust behoren deze mooie walvissen tot de zeldzaamheden. In 1841 spoelde een vers exemplaar bij Wijk aan Zee aan, dat door Prof. Schlegel levendig beschreven werd: het glanzend zwart van de rug iriseert in allerlei kleuren, in fel contrast tot het porceleinwit van de buik. Van Deinse vermeldt in 1946 19 strandingen aan onze kust sedert het jaar 1783, terwijl ze bovendien enkele malen levend zijn waargenomen.

In D.L.N. van December 1931 vertelt Van Dieren uitvoerig over een Zwaardvis van 5.75 m lang en naar schatting 3000 kg zwaar, die op Terschelling gestrand was. Dit dier had in zijn maag nog de resten van een rog en van twee drachtige bruinvissen. Ook vele andere interessante gegevens over deze roofwalvissen kan men daar vinden.

Den Helder.

INGVAR KRISTENSEN.

Grote Vuurvliinder. In de 2e druk van E. B. Ford - „Butterflies” lees ik, dat de grote vuurvliinder (Large Copper), *Lycaena dispar* subsp. *batavus* Oberth, die in 1927 in Huntingdonshire in Wood Walton Fen werd uitgezet en eveneens in Mei 1930 in Wicken Fen - Cambridgeshire, zich tot op heden (1946) goed heeft gehandhaafd. Waar deze vlinder vanuit Friesland werd geïmporteerd en bij ons naar ik meen door drooglegging van zijn biotoop vrijwel is verdwenen, is het misschien aardig het bovenstaande eens in D.L.N. te memoreren. Alvorens het dier in Engeland uit te zetten, werd ter plaatse op grote schaal zijn voedselplant, de „Great Waterdock” *Rumex hydrolapathum* aangeplant. Een overeenkomstige poging bij ons is destijds mislukt.

Eindhoven.

G. V. D. ZANDEN.